

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvyšování kvality vzdělávání učitelů přírodovědných předmětů

RNDr. Radmila Hýblová

Vzdělávací programy

- základní vymezení ve školském zákonu (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání)

§ 3 Systém vzdělávacích programů

(1) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen ministerstvo) zpracovává Národní program vzdělávání, projednává jej s vybranými odborníky z vědy a praxe, s příslušnými odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a s kraji a předkládá jej vládě k projednání. Národní program vzdělávání rozpracovává cíle vzdělávání stanovené tímto zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Národní program

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

vzdělávání ministerstvo zveřejňuje vždy přístupem umožňujícím dálkový přístup.

- (2) Pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají **rámcové vzdělávací programy**. Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání; jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání **dětí a žáků**, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále závazným základem pro stanovení výše finančních prostředků přidělovaných podle § 160 až 162 školského zákona.
- (3) Vzdělávání v jednotlivé **škole a školském zařízení** se uskutečňuje podle **školních vzdělávacích programů**.
- (4) Vyšší odborné vzdělávání v každém oboru vzdělání v jednotlivé vyšší odborné škole se uskutečňuje podle vzdělávacího programu akreditovaného podle § 104 až 106 školského zákona.
- (5) Soustava oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání a podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče stanoví vláda nařízením po projednání s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a kraji.

Děti - označení se ve školské legislativě používá pro předškolní vzdělávání.

Žáci - označení se ve školské legislativě používá pro základní a střední vzdělávání.

Škola, školské zařízení – tvoří vzdělávací soustavu v České republice (viz § 7 školského zákona).

§ 4 Rámcové vzdělávací programy

(1) Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah **vzdělávání**, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného **oboru vzdělání**, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.

(2) Rámcové vzdělávací programy a jejich změny zveřejňují ministerstva, která je vydala, vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Vzdělávání - představuje v pedagogice proces, vzdělání je označováno jako jeho výsledek, tj. úspěšné ukončení

procesu vzdělávání (získání vzdělání: základní střední a vyšší odborné).

Obor vzdělání - označení pro dříve používané pojmy studijní obor, učební obor.

§ 5 Školní vzdělávací programy

(1) Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž je podle § 3 odst. 2 vydán rámcový vzdělávací program, musí být v souladu s tímto rámcovým vzdělávacím programem; obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů).

(2) Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž není vydán rámcový vzdělávací program, stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, označení dokladu o ukončeném vzdělání, pokud bude tento doklad vydán. Dále stanoví popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje.

(3) Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení. Školní vzdělávací program ředitel školy nebo školského zařízení zveřejní na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení; do školního

vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat se z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím není dotčeno.

§ 6 **Vzdělávací program pro vyšší odborné vzdělávání**

(1) **Vzdělávací program pro vyšší odborné vzdělávání stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a obsah vzdělávání a jeho organizační uspořádání, profil absolventa vzdělávacího programu, vyučovací jazyk, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání, jakož i podmínky pro vzdělávání **studentů** se speciálními vzdělávacími potřebami a podmínky materiální, personální a organizační, podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví a podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče ke vzdělávání.**

(2) **Vzdělávací program **akreditovaný** podle § 104 až 106 školského zákona ředitel školy zveřejní na přístupném místě ve škole; do vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat se z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno.**

(3) **Vzdělávací program akreditovaný podle § 104 až 106 školského zákona je závazný pro hodnocení vyšší odborné školy a výsledků vzdělávání studentů a dále**

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

podkladem pro stanovení výše finančních prostředků přidělovaných podle § 160 až 162 školského zákona.

Student - označení se ve školské legislativě používá pro vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání.

Akreditace – vyšší odborná škola musí mít každý svůj vzdělávací program akreditovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

§ 7 Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení

- (1) Vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení podle školského zákona.
- (2) Škola uskutečňuje vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 školského zákona.
- (3) Druhy škol jsou: mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem **typy škol** podle jejich zaměření pro účely jejich označování.

Viz Vyhláška č. 13/2004 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři – **typy středních škol**: gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště, střední průmyslová škola, střední zemědělská škola, střední zahradnická škola, střední vinařská škola,

střední lesnická škola, střední rybářská škola, střední zdravotnická škola, hotelová škola, střední pedagogická škola, střední umělecká škola, obchodní akademie, střední uměleckoprůmyslová škola, odborná škola, odborné učiliště a praktická škola.

(4) Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči. Školské zařízení uskutečňuje vzdělávání podle školního vzdělávacího programu uvedeného v § 5 odst. 2 školského zákona.

(5) Druhy školských zařízení jsou zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení, školská ubytovací zařízení, zařízení školního stravování, školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školská zařízení pro preventivně výchovnou péči.

Struktura rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

1. Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání v systému kurikulárních dokumentů.

1.1 Systém kurikulárních dokumentů

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- 1.2 Principy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání**
- 1.3 Tendence ve vzdělávání, které navozuje a podporuje Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání**
- 2. Charakteristika základního vzdělávání**
 - 2.1 Povinnost školní docházky**
 - 2.2 Organizace základního vzdělávání**
 - 2.3 Hodnocení výsledků základního vzdělávání**
 - 2.4 Získání stupně vzdělání a ukončení základního vzdělávání**
- 3. Pojetí a cíle základního vzdělávání**
 - 3.1 Pojetí základního vzdělávání**
 - 3.2 Cíle základního vzdělávání**
- 4. Klíčové kompetence**
- 5. Vzdělávací oblasti**
 - 5.1 Jazyk a jazyková komunikace**
 - 5.2 Matematika a její aplikace**
 - 5.3 Informační a komunikační technologie**
 - 5.4 Člověk a jeho svět**
 - 5.5 Člověk a společnost**

- 5.6 Člověk a příroda**
- 5.7 Umění a kultura**
- 5.8 Člověk a zdraví**
- 5.9 Člověk a svět práce**
- 5.10 Doplnující vzdělávací obory**
- 6. Průřezová témata**
 - 6.1 Osobnostní a sociální výchova**
 - 6.2 Výchova demokratického občana**
 - 6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
 - 6.4 Multikulturní výchova**
 - 6.5 Environmentální výchova**
 - 6.6 Mediální výchova**
- 7. Rámcový učební plán**
 - 7.1 Poznámky k rámcovému učebnímu plánu**
 - 7.2 Poznámky ke vzdělávacím oblastem**
- 8. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**
- 9. Vzdělávání mimořádně nadaných žáků**
- 10. Materiální, personální, hygienické, organizační a jiné podmínky pro uskutečňování RVP ZV**

11. Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu

Struktura školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na nižších stupních víceletých gymnázií

1. Identifikační údaje

- **název školního vzdělávacího programu (ŠVP)**
- **vzdělávací program**
- **studijní forma vzdělávání**
- **předkladatel (název školy, adresa školy, jméno ředitele, kontakty)**
- **zřizovatel (název, adresa, kontakty)**
- **platnost dokumentu od (datum, podpis ředitele, razítko školy)**

2. Charakteristika školy

- **velikost školy**
- **vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)**
- **charakteristika pedagogického sboru (velikost sboru, kvalifikovanost)**
- **dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce**

- spolupráce s rodiči a jinými subjekty (školská rada, školská poradenská zařízení, místní a regionální instituce)

3. Charakteristika ŠVP

- zaměření školy
- profil absolventa
- organizace přijímacího řízení
- organizace maturitní zkoušky
- výchovné a vzdělávací strategie (společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků)
- zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
- začlenění průřezových témat (výčet všech realizovaných průřezových témat a vybraných tematických okruhů; uvedení, v jakém ročníku, vyučovacím předmětu a jakou formou jsou tematické okruhy průřezových témat realizovány)

4. Učební plán

- tabulace učebního plánu (výrazné oddělení nižšího a vyššího stupně gymnázia; výčet povinných

vyučovacích předmětů s jejich časovými dotacemi pro jednotlivé ročníky; uvedení časových dotací pro volitelné předměty v jednotlivých ročnících; celkové počty hodin v jednotlivých ročnících a celkové počty hodin za nižší a vyšší stupeň)

- **poznámky k učebnímu plánu (obsahují upřesňující informace, pokud údaje nejsou jasné z tabulace učebnímu plánu)**

5. Učební osnovy

- **název vyučovacího předmětu**
- **charakteristika vyučovacího předmětu (obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu)**
- **vzdělávací obsah vyučovacího předmětu (distribuce a rozpracování očekávaných výstupů z RVP ZV do ročníků, výběr a rozpracování učiva z RVP ZV do ročníků ve vazbě na očekávané výstupy)**
- **průřezová témata (výběr tematických okruhů s konkretizací námětů a činností v ročnících)**

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

- **pravidla pro hodnocení žáků (způsoby hodnocení: slovně, klasifikací, kombinací obou způsobů; kritéria hodnocení)**

- autoevaluace školy (oblasti autoevaluace, její cíle, kritéria a nástroje, časové rozvržení autoevaluačních činností)

Struktura rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia

1. Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia

1.1 Systém kurikulárních dokumentů

1.2 Principy Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia

2. Charakteristika vzdělávání

2.1 Organizace vzdělávání

2.2 Podmínky přijetí ke vzdělávání

2.3 Způsob a podmínky ukončování vzdělávání a získání dokladu o dosaženém stupni vzdělání

3. Pojetí a cíle vzdělávání

3.1 Pojetí vzdělávání

3.2 Cíle vzdělávání

4. Klíčové kompetence

5. Vzdělávací oblasti

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.2 Matematika a její aplikace

5.3 Člověk a příroda

5.4 Člověk a společnost

5.5 Člověk a svět práce

5.6 Umění a kultura

5.7 Člověk a zdraví

5.8 Informatika informační a komunikační technologie

6. Průřezová témata

6.1 Osobnostní a sociální výchova

6.2 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

6.3 Multikulturní výchova

6.4 Environmentální výchova

6.5 Mediální výchova

7. Rámcový učební plán

7.1 Obecné poznámky

7.2 Poznámky ke vzdělávacím oblastem

8. Zásady pro tvorbu školního vzdělávacího programu pro čtyřletá gymnázia a vyšší stupeň víceletých gymnázií

9. **Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**
10. **Vzdělávání mimořádně nadaných žáků**
11. **Podmínky pro vzdělávání na gymnáziu**

Struktura školního vzdělávacího programu pro čtyřletá gymnázia a vyšší stupeň víceletých gymnázií

1. Identifikační údaje

- **název školního vzdělávacího programu (ŠVP)**
- **vzdělávací program**
- **forma vzdělávání**
- **předkladatel (název školy, adresa školy, jméno ředitele, kontakty)**
- **zřizovatel (název, adresa, kontakty)**
- **platnost dokumentu od (datum, podpis ředitele, razítko školy)**

2. Charakteristika školy

- **velikost školy**
- **vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)**
- **charakteristika pedagogického sboru (velikost sboru, kvalifikovanost)**

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
- spolupráce s rodiči a jinými subjekty (školská rada, školská poradenská zařízení, místní a regionální instituce)

3. Charakteristika ŠVP

- zaměření školy
- profil absolventa
- organizace přijímacího řízení; obsah a forma, kritéria přijetí žáka
- organizace maturitní zkoušky
- výchovné a vzdělávací strategie (společné postupy na úrovni školy uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků; výchovné a vzdělávací strategie jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci)
- zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
- začlenění průřezových témat (výčet všech průřezových témat a jejich tematických okruhů; pro každé z průřezových témat ucelený popis, v jakých ročnících a jakými konkrétními formami jsou tematické okruhy průřezových témat realizovány)

4. Učební plán

- **tabulace učebního plánu (výčet povinných vyučovacích předmětů s jejich časovými dotacemi pro jednotlivé ročníky; uvedení časových dotací pro volitelné předměty v jednotlivých ročnících; celkové počty hodin v jednotlivých ročnících a celkové počty hodin za čtyřletý vzdělávací cyklus a vyšší stupeň víceletého gymnázia)**
- **poznámky k učebnímu plánu (obsahové vymezení, organizační podmínky a jiná specifika realizace povinných a volitelných předmětů, pokud údaje nejsou jasné z tabulace učebního plánu)**

5. Učební osnovy

- **název vyučovacího předmětu**
- **charakteristika vyučovacího předmětu (obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu; výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni vyučovacího předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků)**
- **vzdělávací obsah každého vyučovacího předmětu (distribuce a rozpracování očekávaných výstupů z RVP do ročníků; výběr a rozpracování učiva z RVP do ročníků; výběr tematických okruhů průřezových témat s konkretizací námětů a činností v ročnících)**

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

- **pravidla pro hodnocení žáků (způsoby hodnocení: slovně, klasifikací, kombinací obou způsobů; kritéria hodnocení)**
- **autoevaluace školy (oblasti autoevaluace, její cíle, kritéria a nástroje, časové rozvržení autoevaluačních činností)**